

Latvijas tulku un tulkotāju biedrība

Par plānotajām nodokļu izmaiņām

Latvijas tulku un tulkotāju biedrība neatbalsta paredzētās izmaiņas pašnodarbināto nodokļu režīmā un MUN maksātāju regulējumā un stingri iebilst pret tām.

Paredzot, ka pašnodarbinātajiem nodokļos būs jānomaksā puse no ienākumiem, pašnodarbinātie nesamērīgā nodokļu sloga dēļ tiek nostādīti daudz neizdevīgākā stāvoklī nekā darba ņēmēji, kas, savukārt, rada ēnu ekonomikas pieauguma risku.

Atņemot MUN maksātājiem iespēju maksāt arī PVN, viņi ir spiesti atteikties no ārvalstu klientiem, kā rezultātā mazinās viņu ienākumi, vai arī meklēt citas nodarbinātības formas, tomēr viņu vajadzībām atbilstošu alternatīvu (vienkārša grāmatvedība, samērīgs nodokļu slogs) gluži vienkārši nav. Turklāt tulki un tulkotāji arī nevar viegli kļūt no pašnodarbinātajiem par darba ņēmējiem, jo Latvijā šādu vakanču praktiski nav — lielais vairums aģentūru un citu uzņēmumu tulkošanas pakalpojumus iepērk no ārpakalpojumu sniedzējiem, nevis izmanto štata darbiniekus. Neatrazdami piemērotas nodarbinātības iespējas savā nozarē un valstī, tulki un tulkotāji būs spiesti vai nu mainīt profesiju, tādējādi nelietderīgi izmantojot savu potenciālu un mazinot tulkošanas pakalpojumu pieprasītājiem pieejamo resursu daudzumu, vai mainīt valsti, atraujot Latvijas valstij ienākumus, ko tā būtu varējusi gūt no samaksātajiem nodokļiem.

Ir arī jāpaplašina to personu loks, kurām netiek piemērota minimālā VSAOI, lai neatņemtu iespēju, piemēram, laulātajiem, kurus pamatā nodrošina vīrs vai sieva, papildināt ģimenes budžetu ar savu ieguldījumu. Ja viss potenciālais ieguvums būs jāsamaksā nodokļos, šīs personas vai nu atteiksies no strādāšanas vispār, vai arī pāries uz ēnu ekonomiku; abos gadījumos valsts zaudēs negūtus nodokļu ienākumus.

Kopumā šādu izmaiņu sekas var pielīdzināt tulkošanas nozares pilnīgai sagraušanai Latvijā, jo, lai uzturētu esošo algu un tiktu līdzti tirgus cenām un inflācijai patērīga cenām un pakalpojumiem, un samaksātu jaunos nodokļus, tulkošanas pakalpojumu sniedzējiem ir:

- vai nu jāpaaugstina cena tik ļoti, ka viņu pakalpojumu nevar atļauties klienti, kurus arī skar krīzes un recesijas apstākļi,
- vai arī jāpiekopj dempinga prakse, lai negodprātīgi konkurētu ar citiem pakalpojumu sniedzējiem, kas, kā Latvijas un starptautiskajā praksē jau pierādīts, ļoti ātri destabilizē un sagrauj tulkošanas tirgu, izraisot turbulenci, profesionāļu aiziešanu no tulkošanas profesijām, nekvalitatīvu pakalpojumu pieplūdumu utt.

Šāds jauninājums ir bīstams trigeru punkts:

- 1) tulkošanas nozares sagraušanai Latvijā. Pēc šādas krīzes atkopšanās prasīs daudzus gadus un lielas investīcijas;
- 2) intelektuālā kapitāla zaudēšanai. Pieredzējušie un jaunie profesionāļi, kā arī studenti (nozares nākotne) atstās Latviju, lai strādātu citur, veidojot milzu plaisu pēctecībā un zināšanu pārnešes tradīcijā;
- 3) demogrāfijas krīzes pasliktināšanai. Latvijā, tāpat kā daudzās citās valstīs, tulkošanas profesijas ir izteikti feminizētas. Tulces un tulkotājas ir pārsvarā sievietes jau ar bērniem vai sievietes vecumā, kad spēj dzemdēt bērnus. Emigrācijā viņas dosies ar saviem partneriem, ģimenēm, bērniem un visu demogrāfisko potenciālu;
- 4) ēnu ekonomikas veicināšanai, jo kropļojošs nodokļu režīms spiedīs cilvēkus meklēt līdzekļus iztikai.

MUN likmes paaugstināšana un jauns nodokļu režīms saskaņā ar likumu “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” un likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu” ir gan iepriekšējo politisko solījumu laušana, gan efektīva nozares iznīcināšana, gan Latvijas tulkošanas speciālistu daudzu gadu darba pie ilgtspējas un pēctecības noniecināšana, gan manipulācija, kas veicina ēnu ekonomikas pastāvēšanu, gan iedzīvotāju — darba ņēmēju un devēju — vēlētāju pašcieņas aizskaršana.

Šajā grūtajā, neskaidrību un risku pilnajā laikā Latvijas tulki un tulkotāji ar visiem spēkiem turpina strādāt un mēģina izdzīvot bez pabalstiem, bez nodokļu atlaidēm, bez palīdzības no valsts, un piedzīvo milzīgu psiholoģisko slodzi akūta darba trūkuma un nestabilitātes apstākļos, jo Covid-19 krīzes dēļ nav iespējams plānot darba plūsmas nākotnei.

Laikā, kad Latvijas tulki un tulkotāji konsekventi cieš zaudējumus un drošsirdīgi turpina izdzīvot bez palīdzības, jauninājumi nodokļu režīmos nāk kā milzu trieciens, kas laupa spēkus un iespējas strādāt un dzīvot Latvijā ne tikai šajā pandēmijas laikā, bet arī turpmāk.

Ņemot vērā iepriekš minēto, LTTB stingri iestājas pret minētajām izmaiņām un lūdz valdību un Saeimu nepieņemt iecerētās izmaiņas, bet vienoties par citiem risinājumiem strādājošo vienlīdzības nodrošināšanai un sociālajai aizsardzībai.

Paraksti:

Helēna Gizeleza, LTTB valdes priekšsēdētāja, LU lektore, tulce, tulkotāja

Ieva Tazāne, LTTB valdes locekle, tulkotāja

Irina Peremota, LTTB biedre, tulce

Ineta Biteniece-Upe, LTTB biedre, tulkotāja

Krista Sprūde, LTTB biedre, tulkotāja

Maruta Lubāne, LTTB biedre, tulkotāja

Evija Zvaigzne, LTTB biedre, tulce, tulkotāja

Kristīne Ceļmillere, LTTB biedre, tulce, tulkotāja

Aleksandra Laučuka, LTTB biedre, tulce
Aiga Veckalne, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Anda Zariņa, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Laila Rulle, tulce, tulkotāja
Sandra Feldmane, tulkotāja
Lelde Blažēvica, tulkotāja
Inga Cirvele, LTTB biedre, tulkotāja
Guna Asare, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Iveta Osīte, LTTB biedre, tulkotāja
Larisa Turuševa, tulce, tulkotāja
Rita Caune-Būmane, tulce, tulkotāja
Volodimirs Ivanickis, tulkotājs, tulks
Gatis Zvirbulis, tulks, tulkotājs
Margarita Spirida, LU lektore, tulkotāja
Gundega Gražule, tulkotāja
Linda Gaile, LTTB biedre, Liepājas Universitātes lektore, Latvijas Kultūras
akadēmijas vieslektore, tulce, tulkotāja
Žanna Daragane, LTTB biedre, tulkotāja, BSA lektore
Valda Kalniņa, tulkotāja
Nina Karagodina, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Egita Proveja, Dr. *philol.*, Ventspils Augstskolas docente, tulce, tulkotāja
Lelde Grigule, tulkotāja
Ingrīda Kleinhofa, LTTB biedre, LU lektore, tulce, tulkotāja
Inese Rutka, tulkotāja
Larisa Engelsone, LTTB biedre, tulkotāja
Ilona Kangro, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Anete Gabrūna, tulkotāja
Gatis Zunte, tulkotājs
Lauma Tjuniņa, tulkotāja
Vineta Zāle, tulkotāja
Baiba Leitāne, tulkotāja
Jānis Veckrācis, Dr. *philol.*, LTTB biedrs, tulkotājs, Ventspils Augstskolas docents
Silga Sviķe, tulkotāja, Ventspils Augstskolas docente
Nadežda Kopoloveca, Dr. *philol.*, LTTB biedre, tulce, tulkotāja, Latvijas Universitātes
docente
Artūrs Viļums, tulkotājs, Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes dekāna
p.i.
Viesturs Lācis, Mg.sc.translat., Mg.iur., tulkotājs
Arta Preise, tulkotāja
Irina Sorokina, LTTB biedre, tulce, tulkotāja
Lāsma Sirmule, tulkotāja, Rīgas Stradiņa universitātes docētāja
Liena Kaģe, tulkotāja
Irīda Bauze, M.A., M.SS, LL.M., tulkotāja
Larisa Rozentāle, tulkotāja, LTV

